

Удружење Црногораца у Србији "Крсташ" позвало је 8. јануара српског председника Бориса Тадића и премијера Војислава Коштуницу да помогну да се промени претходни дан обелодањена одлука министра вера Радомира Наумова о забрани регистрације Црногорске православне цркве у Србији.

„Пошто се ова несрећна одлука Министарства вјера лако може схватити као покушај власти у Београду да уведе репресивне мјере према националним мањинама, сигурни смо да ћете хитном интервенцијом помоћи да се преиначи одлука“, оценио је председник удружења Црногораца у Србији, како се представљају, „Крсташ“ и повереник самозване Црногорске Православне Цркве за Србију Ненад Стевовић у писму Тадићу и Коштуници и нагласио да Црногорци у Србији "у цијелом овом процесу очекују пуну подршку органа и представника државе Црне Горе која је као чланица Савјета Европе дужна да брине о људским правима њених држављана".

Фокусираћемо се на утемељеност претње држави Србији због наводног увођења репресивних мера према националним мањинама у контексту формално правног положаја колективитета званог Црногорци у обе државе (Србији и Црној Гори). Поновно доказивање већ небројено пута доказане канонске и историјске неутемељености јефтино политикантског маневра „обнављања“ самозване ЦПЦ препустићемо другима. Наиме, уочљиво је да Стевовић о Црногорцима говори као о а) националној мањини у Србији и б) држављанима Црне Горе.

Два догађаја су обележила србијанско-црногорске односе у прошлој години – а) доношење у свету јединственог новог Устава Црне Горе, који је промовисао Црни Гору као државу „...слободних и равноправних грађана припадника народа и националних мањина које живе у Црној Гори: Црногораца, Срба, Бошњака, Албанаца, Муслимана, Хрвата и других“ - дакле без именованја матичне(нити било које друге) нације - свачију и ничију и б) одлука државе Србије да призна право на држављанство својој дијаспори, па тако и свим Црногорцима који се осећају Србима. Први догађај – коначно остварење идеала мултикултуралне, мултиетничке, грађанске државе на (планети) Земљи – наравно је пропраћен позитивним реакцијама интелектуалаца и јавности транснационалне провинијенције, доминантне у медијима овог дела Европе. На одлуку Србије (бед гајс) да, попут већине земаља света, преузме елементарну одговорност за припаднике своје матичне нације ма где живели, очекивано је „бачено дрвље и камење“. Власт у Црној Гори и део опозиције (према укусима са или без наводника), одлучна против двојног држављанства, запретила је чак „својим“ Србима, тј. резидентима и држављанима Црне Горе губитком црногорског држављанства уколико се дрзну да затраже србијанско. У општој галами свима је промакло да држава Црна Гора (гуд гајс)

ту одговорност према „својој“ нацији није преузела, а Стевовићеви „Крсташи“ могли би бити први којима ће се ова „мудра“ политички коректна уставна дефиниција државе Црне Горе обити о главу.

Стевовићева претња отвара два питања а) могу ли Црногорци у Србији након овакве преамбуле Устава Црне Горе добити статус националне мањине (у Србији или било где) и б) како резиденти и држављани Србије – Црногорци из војвођанског села Ловћенца – могу захтевати од Црне Горе да их заштити као њене држављане, кад се Црна Гора противи двојном држављанству и не признаје право на држављанство црногорској дијаспори.

Неопходни услови које нека етничка група мора да испуни да би добила статус националне мањине у матичној држави друге нације су да је аутохтона на том простору и да постоји матична држава те мањине. Код нас се обично занемарује да припадност корпусу неке националне мањине за грађанина тог етничког порекла није усуд – наиме није противречна одлука да се декларише, упркос свом етничком пореклу као припадник матичне нације те државе. Стевовићеви први комшије Мађари нпр. живе вековима у Војводини у држави Србији, а матична држава им је Мађарска. Има и грађана национално декларисаних као Срби који су мађарског порекла. Комшије Роми такође су ту вековима, али немају матичну државу, па је њихов статус препознат као јединствен проблем чијем решавању је посвећена декада Рома у земљама ЕУ. Да ли су и који су Црногорци аутохтони у Србији и имају ли своју матичну државу? Да ли њихов статус треба да се реши по угледу на статус Мађара у земљама ЕУ (Словачка, Румунија, Аустрија, Словенија – да занемаримо „заостале“ Србију и Хрватску) у којима су национална мањина или на статус Рома у ЕУ? Или можда неко треће решење (Аустријанци у Немачкој нпр.?) Чини се да је „мудра“ преамбула Устава Црне Горе (Небојша Медојевић, један од твораца: "Ово више није устав црногорског народа Црногорац има иста права као Србин, Бошњак... и то је оно што се зове грађанска, мултиетничка Црна Гора") учинила Црногорце „статусно“ ближим Ромима него икад у историји.

Стевовић говори о негирању темељних права 70.000 Црногораца у Србији, што нам говори да он Црногорцима сматра само оних 70 000 грађана који су се тако изјаснили на прошлом попису становништва. Број држављана Црне Горе - резидената Србије, којим се политикантски баратало уочи референдума у Црној Гори је „нешто“ већи – 280 000, а број становника Србије пореклом из Црне Горе којим се махало у време Милошевићевих „два ока у глави“ је још „импресивнији“ – 2-3 милиона. Свима је заједничко да, све и кад би желели, не би могли да добију статус црногорске националне мањине у Србији. Стевовић је дакле у праву, само што узрок није у држави Србији на коју галами, већ у непостојању матичне државе Црногораца. Овако уставно дефинисана (грађанска,

мултиетничка, мултикултурална...) Црна Гора то није, па би Стевовић и њему слични декларативни црногорски патриоте своју критику коначно могли да преусмере на праву адресу. А посебна прича је који су Црногорци аутохтони у Србији – они „Стевовићеви“ (70 000) и „Булатовићеви, Мандићеви и Шоћови“ (280 000) свеже досељени или они (2-3 милиона) „Милошевићеви“ који су у Србији вековима, али пате од синдрома Аустријанаца у Немачкој (где нема двојног држављанства) – национално се декларишу као Срби.

Стевовић се упетљао и у питања држављанства. Нејасно је да ли је, захтевајући од Црне Горе да их заштити као Црногорске држављане, лојално следио упутства црногорске власти која не признаје двојно држављанство и одрекао се Србијанског. Али, како може да захтева мањинска права ако (више) није држављанин Србије?

Одговор премијера и председника (ма ко победио на изборима) Србије на овај брижни апел Стевовића жељно ишчекујемо. Можда ће занемарити цепидлачења из овог текста и - „легалистички“ и политички коректно, не чекајући промене тек донетог Устава Црне Горе, признати Црногорце као националну мањину и ЦПЦ као верску заједницу, на радост србијанске мондијалистичке јавности. Уосталом Роми у Србији (за разлику од земаља ЕУ) и без матичне државе имају статус националне мањине, па кад се већ једном „зажмурило“...а и ЦПЦ је у пријатељској Хрватској већ регистрована као верска заједница.